

16.3.2018

Työ- ja elinkeinoministeriö
TEM/2114/00.04.01/2017

SIVIILIPALVELUSVELVOLLISTEN POIKKEUSOLOJEN AIKAISTEN TEHTÄVIEN SELVITTÄMINEN MINISTERIÖIDEN HALLINNONALOILLA

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja selvittääkseen miten siviilipalvelusvelvollisten maanpuolustusvelvollisuuteen perustuvat poikkeusolojen aikaiset tehtävät voisivat toteutua eri ministeriöiden hallinnonaloilla.

Siviilipalveluslain mukaan asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta. Siviilipalveluksen suorittaa vuosittain 1400-1600 siviilipalvelusvelvollista.

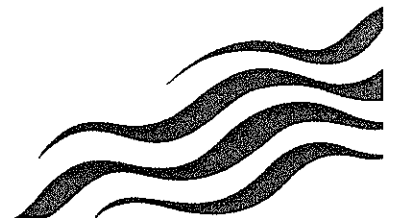
Siviilipalveluslain mukaan siviilipalvelukseen kuuluu normaalioloissa suoritettavan peruskoulutusjakson, yhteiskunnalle hyödyllisen työpalvelun ja täydennyspalveluksen lisäksi poikkeusolojen aikaa koskevat ylimääräinen palvelus ja liikekannallepanon aikainen palvelus. Siviilipalvelusvelvollisten poikkeusolojen aikaa koskevalla palveluksella tarkoitetaan käytännössä mahdollisuutta määrätä siviilipalvelusvelvolliset palvelukseen puolustusvoiman reserviläisiä vastaavalla tavalla normaalioloissa suoritettua siviilipalveluksen jälkeen.

Siviilipalveluslain mukaan siviilipalvelusvelvollisten liikekannallepanosta päättää valtioneuvoston esityksestä Tasavallan presidentti. Siviilipalvelusvelvollisen liikekannallepanon aikainen palvelus tapahtuu siviilipalveluskeskuksen johtamana ja alaisuudessa taikka pelastuslaissa tarkoitettujen pelastusviranomaisten taikka opetus- ja kulttuuriministeriöin ja sen alaisten virastojen johtamana ja alaisuudessa. Edellä tarkoitettut viranomaiset toimivat liikekannallepanon aikana siviilipalveluspaikkoina.

Pelastuslaki on korvattu vuonna 2011 voimaan tulleella uudella lailla. Vanhassa pelastuslaissa tarkoitettuja viranomaisia ei ole lueteltu uudessa laissa. Siten nykyisen siviilipalveluslain 65 § ei enää sisällä mm. sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala tai toimialaa.

Siviilipalveluslain tarkoitus on, että viranomainen, joka poikkeusoloissa katsoo tarvitsevansa apua poikkeusolojen aikaisten tehtäviensä hoitamista varten, toimittaisi siviilipalveluskeskukselle siviilipalvelusvelvollisten sijoittamista koskevan yksilöidyn pyynnön, jossa tarvittava henkilömäärä ja tehtävät yksilöidään. Siviilipalveluskeskus määräisi näissä olosuhteissa viranomaisten käyttöön niiden pyynnöstä tarpeelliseksi katsomansa määrän siviilipalvelusvelvollisia.

Siviilipalveluslain 65§:n saattamiseksi ajan tasalle ja sen selvittämiseksi, mitä siviilipalvelusvelvollisten mahdolliset tehtävät poikkeusoloissa voisivat olla, työ- ja elinkeinoministeriö kartoittaa viranomaisten tarpeita siviilipalvelusvelvollisten käyttämiselle liikekannallepanon aikaisissa poikkeusoloissa. Lausun-



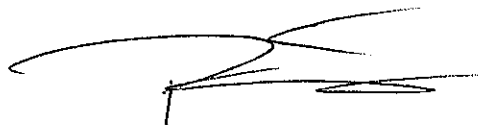
topyynnössä työ- ja elinkeinoministeriö pyytää vastaamaan tarkennettuihin kysymyksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja toteaa tarkennettuihin kysymyksiin seuraavaa:

- STM:n toimialalla nähdään tarpeelliseksi, että siviilipalveluslaissa säädetään mahdollisuudesta käyttää siviilipalvelusvelvollisia toimialan poikkeusolojen aikaisissa tehtävissä. STM:n toimialalla on tarpeita siviilipalvelusvelvollisten käyttämiseksi poikkeusoloissa siviilipalveluslaissa tarkoitettulla tavalla. Jos siviilipalvelusvelvollisella on toimialan ammattikoulutus ja hän työskentelee toimialan yksikössä, hän sijoittuu poikkeusoloissakin kyseisen yksikön tehtäviin. Jos ammattikoulutuksen omaava henkilö ei työskentele toimialan yksikössä, voidaan hänet poikkeusoloissa sijoittaa ammattikoulutustaan vastaaviin tehtäviin. Muitakin kuin ammattikoulutuksen omaavia henkilöitä voidaan sijoittaa toimialan yksiköihin erilaisiin tuki- ja huoltotehtäviin.
- Hallinnonalan/viranomaisen valmiussuunnittelussa ei ole ainakaan yleisesti huomioitu siviilipalveluslaissa säädettyä mahdollisuutta käyttää siviilipalvelusvelvollisia poikkeusoloissa.
- Sosiaali- ja terveysalan toimialan yksiköt ovat hyvin yleisiä paikkoja suorittaa siviilipalvelusvelvollisuutta.
- Pitkäkestoisissa tai laaja-alaisissa normaaliolojen häiriötilanteissa voisi olla tarpeellista lisätä siviilipalvelusvelvollisten määrää toimialan yksiköissä.
- Kehittämistarpeista todetaan, että puolustusvoimien VAP-menettelyä vastaava siviilipalvelusvelvollisia koskevaa varausmenettelyä tulisi selventää.
- Siviilipalvelusvelvollisille annettavaa koulutusta tulisi kehittää siten, että parannetaan väestön omatoimisen varautumisen taitoja. Omatoiminen varautuminen ehkäisee STM:n toimialaan kohdistuvaa kuormitusta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Kansliapäällikkö

Erityisasiantuntija



Päivi Sillanaukee



Lasse Ilkka

